

Sygn. akt V S 26/17

POSTANOWIENIE

Dnia 3 października 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach V Wydział Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący: SSA Tomasz Pidzik

Sędziowie: SA Zofia Kołaczyk

SA Aleksandra Janas (spr.)

po rozpoznaniu w dniu 3 października 2017 r. w Katowicach

na posiedzeniu niejawnym

sprawy ze skargi T. B. i R. B.

o stwierdzenie przewlekłości postępowania w sprawie III Nsm 1386/14 Sądu Rejonowego w (...) oraz w sprawie III Ca 1953/16 Sądu Okręgowego w (...) na podstawie ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (Dz. U. Nr 179, poz. 1843 ze zm.)

z udziałem Prezesa Sądu Okręgowego w (...) postanawia:

1. odrzucić skargę R. B.;
2. stwierdzić, iż w sprawie przed Sądem Rejonowym w (...), sygn. akt III Nsm 1386/14, nastąpiła przewlekłość postępowania;
3. przyznać skarżącemu T. B. od Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego w (...) sumę pieniężną w kwocie 2.000 zł (dwa tysiące złotych);
4. stwierdzić, iż w sprawie przed Sądem Okręgowym w (...), sygn. akt III Ca 1953/16, nastąpiła przewlekłość postępowania;
5. przyznać skarżącemu T. B. od Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w (...) sumę pieniężną w kwocie 2.000 zł (dwa tysiące złotych);
6. oddalić żądanie skargi w pozostałym zakresie;
7. zwrócić skarżącemu T. B. kwotę 200 zł (dwieście złotych) uiszczoną tytułem opłaty od skargi.

SSA Aleksandra Janas SSA Tomasz Pidzik SSA Zofia Kołaczyk

Sygn. akt V S 26/17

UZASADNIENIE

Skarżący wnieśli skargę o stwierdzenie przewlekłości postępowania w sprawie prowadzonej przed Sądem Rejonowym w (...) pod sygn. akt III Nsm 1386/14 oraz przed Sądem Okręgowym w (...) pod sygn. akt III Ca 1953/16, domagając się zlecenia sądowi prowadzącemu postępowanie odpowiednich czynności w wyznaczonym terminie oraz przyznania na rzecz każdego z nich sumy pieniężnej w wysokości po 20.000 zł od Skarbu Państwa.

W uzasadnieniu skargi podnieśli, że postępowanie z wniosku R. B. i B. B. o ustalenie kontaktów z małoletnią wnuczką E. B. toczy się od października 2014 r. mimo, iż winno się zakończyć na jednej rozprawie. W międzyczasie powódka B. B. zmarła nie doczekawszy rozstrzygnięcia. Sprawa rozpatrywana wiosną 2015 r. w (...) został umorzona, 14 miesięcy zajęło Sądowi Okręgowemu uchylenie oczywiście bezzasadnego orzeczenia, a sprawa trafiła ponownie do Sądu pierwszej instancji. Kolejny blisko rok zajmuje sądowi rozpoznanie apelacji. Opieszałość sądów doprowadziła do wywiezienia dziecka przez matkę w początkowo nieznanym kierunku, toczy się postępowanie o odebranie matce praw rodzicielskich i powierzenie ojcu opieki nad dzieckiem. Za zmarłą B. B. występują jej spadkobiercy R. B. i T. B..

W odpowiedzi na skargę Prezesa Sądu Okręgowego w (...) oraz Sądu Rejonowego w (...) wnieśli o jej oddalenie wskazując, że analiza czynności podejmowanych przed tymi Sądami nie uzasadniała stwierdzenia przewlekłości postępowania.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Skarga R. B. podlega odrzuceniu jako nieopłacona. Zgodnie z art. 17 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (Dz.U.2016.1259 j.t. z późn. zm.) skarga podlega stałej opłacie w wysokości 200 złotych, jeśli zaś skargę wniosło kilka osób, każda z nich uiszcza opłatę oddzielnie. Jeżeli została uiszczona jedna opłata bez odpowiedniego wskazania, uznaje się, że wniosła ją osoba wymieniona jako pierwsza w skardze. W niniejszej sprawie uiszczona została opłata w wysokości 200 zł (k.13). Skarżący R. B. wezwany do uiszczenia opłaty od skargi w kwocie 200 zł w terminie tygodniowym pod rygorem odrzucenia skargi, pozostawił wezwanie bez odpowiedzi i nie opłacił skargi. Skierowana na jego adres wskazany w skardze przesyłka została uznana za doręczoną z dniem 20 lipca 2017 r. Wobec powyższego zasadnym było odrzucenie skargi R. B. jako nieopłaconej, co też Sąd uczynił w punkcie 1 sentencji postanowienia.

Skarga wniesiona przez T. B. zasługuje na częściowe uwzględnienie.

Ustawodawca w art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (Dz. U. Nr 179, poz. 1843 ze zm. - dalej: ustawa) definiuje przewlekłość postępowania w ten sposób, że zachodzi ona wówczas, gdy postępowanie w sprawie trwa dłużej, niż to konieczne dla wyjaśnienia tych okoliczności faktycznych i prawnych, które są istotne dla rozstrzygnięcia sprawy, co oznacza naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki. Dla stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd, w celu wydania rozstrzygnięcia co do istoty, uwzględniając charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej jej zawilosci, znaczenie dla strony, która wniosła skargę, rozstrzygniętych w niej zagadnień oraz zachowanie się stron, a w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania (art. 2 ust. 2 ustawy).

Analiza akt sprawy wskazuje, że zarzuty podniesione w skardze zasługują na uwzględnienie, a czynności przedsiębrane zarówno przez Sąd Rejonowy jak i Sąd Okręgowy były podejmowane nieterminowo.

Wniosek w sprawie został złożony do Sądu Rejonowego w (...), Wydziału III Rodzinnego i Nieletnich w dniu 15 października 2014 r. Zarządzeniem z dnia 8 grudnia

2014 r. wyznaczono termin rozprawy na dzień 3 lutego 2015 r., postanowieniem z dnia 8 stycznia 2015 r. ustanowiono dla uczestniczki postępowania A. N. adwokata z urzędu. Rozprawa z dnia 3 lutego 2015 r. została odroczone z terminem na dzień 31 marca

2015 r. w celu zwrócenia się do okręgowej rady adwokackiej o niezwłoczne ustanowienie adwokata dla uczestniczki. Postanowieniem z dnia 19 lutego 2015 r. ustanowiono dla wnioskodawców adwokata z urzędu. W dniu 31 marca 2015 r. została przeprowadzona rozprawa, na której oddalono wniosek o udzielenie zabezpieczenia oraz zawieszono postępowanie do czasu prawomocnego zakończenia sprawy z powództwa A. N. przeciwko T. B. o rozwód, toczącej

się przed Sądem Okręgowym w (...), sygn. akt XVIII RC 2382/12. Wnioski o sporządzenie uzasadnienia sporządzone przez pełnomocnika wnioskodawców wpłynęły w dniu 7 kwietnia 2015 r.

Z pieczęci na wnioskach wynika, że Sędzia referent otrzymał akta celem sporządzenia uzasadnienia w dniu 8 kwietnia 2015 r. Zwrot do sekretariatu nastąpił 25 czerwca 2015 r. co świadczy o tym, że sporządzenie uzasadnień zajęło Sędziemu aż **78 dni**, podczas gdy przepis art.357 § 3 k.p.c. przewiduje sporządzenie uzasadnienia w takiej sytuacji w terminie tygodniowym. W dniu 2 lipca 2015 r. wnioskodawcy zaskarżyli oba postanowienia, zarządzeniem z dnia 13 lipca 2015 r. wezwano ich do uzupełnienia braków fiskalnych. Po ich uzupełnieniu zarządzeniem z dnia 28 lipca 2015 r. akta przekazano Sądowi Okręgowemu w (...).

Akta sprawy wpłynęły do Sądu Okręgowego w dniu 21 sierpnia 2015 r. Termin posiedzenia niejawnego wyznaczono na 20 października 2015 r., na którym zapadło postanowienie uchylające zaskarżone postanowienie w przedmiocie zawieszenia postępowania oraz oddalające postanowienie w przedmiocie wniosku o udzielenie zabezpieczenia. Wykonanie **zarządzenia z dnia 2 listopada 2015 r. nastąpiło dopiero 23 grudnia 2015 r., a więc po prawie 2 miesiącach**. Po doręczeniu odpisów postanowień wnioskodawcom i uczestnikom akta zwrócono Sądowi Rejonowemu w (...) dnia 18 lutego 2016 r.

Zarządzeniem z dnia 15 marca 2016 r. wyznaczono termin rozprawy na dzień 18 maja 2016 r. Rozprawę odroczone na dzień 25 lipca 2016 r. celem przeprowadzenia wywiadu środowiskowego w aktualnym miejscu zamieszkania uczestniczki postępowania w celu ustalenia jej sytuacji rodzinno-bytowej oraz wychowawczej małoletniej. Na rozprawie w dniu 25 lipca 2016 r. zapadło postanowienie, którym uregulowano kontakty. Postanowieniem z dnia 29 lipca 2016 r. oddalono wniosek uczestnika T. B. o ustanowienie pełnomocnika z urzędu. Zarządzeniem z dnia 29 lipca 2016 r. odpis orzeczenia z uzasadnieniem doręczono stronom. Apelację wniósł uczestnik T. B. w dniu 11 sierpnia 2016 r. oraz wnioskodawcy w dniu 17 sierpnia 2016 r. apelacja uczestniczki wpłynęła w dniu 6 września 2016 r. Zarządzeniem z dnia 28 września 2016 r. zarządzono doręczenie pełnomocnikowi wnioskodawców i uczestnikowi postępowania apelację uczestniczki. Postanowieniem z dnia 26 października 2016 r. odrzucono apelację uczestnika T. B.. Zarządzeniem z dnia 28 listopada 2016 r. akta przesłano Sądowi Okręgowemu w (...).

Akta sprawy wpłynęły do Sądu Okręgowego z apelacją wnioskodawców i uczestników 9 grudnia 2016 r. i zostały zarejestrowane pod sygn. III Ca 1953/16 i III Ca 1954/16. Zarządzeniem z dnia 22 grudnia 2016 r. wyznaczono termin rozprawy na dzień 18 maja 2017 r. Postanowieniem z dnia 18 maja 2017 r. Sąd Okręgowy w (...) z apelacji uczestniczki postępowania A. N. zmienił zaskarżone postanowienie w punktach 1 i 2 w ten sposób, że uregulował kontakty wnioskodawcy R. B. z małoletnią E. B.. Oddalił apelację wnioskodawcy oraz umorzył postępowanie odwoławcze wywołane apelacją wnioskodawczyni B. B..

Dla stwierdzenia czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy zgodnie z treścią art. 2 ust. 2 cyt. ustawy ocenić w szczególności terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd w celu wydania w sprawie rozstrzygnięcia co do istoty. Ponieważ ustawa mówi o nieuzasadnionej zwłoce w rozpoznaniu sprawy, ta wymaga zwinionego, nieusprawiedliwionego obiektywnymi przesłankami opóźnienia w podejmowaniu czynności przez sąd.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy, stwierdzić trzeba, że postępowanie w sprawie objętej skargą, trwa dłużej, niż to konieczne.

Z zebranego w sprawie materiału wynika, że nieuzasadniona zwłoka w rozpoznaniu sprawy przed Sądem Rejonowym w (...) wystąpiła między 7 kwietnia 2015 r. (wpływ wniosku o sporządzenie uzasadnienia postanowienia do Sądu Rejonowego) a 25 czerwca 2015 r. (zarządzeniem o doręczeniu postanowień z uzasadnieniem wnioskodawcy). Nie można dopuścić do tego, by Sędzia referent potrzebował na sporządzenie uzasadnienia dwóch postanowień wydanych w sprawie 78 dni, co z punktu widzenia gwarancji procesowych jest niedopuszczalne. Taka sytuacja nie powinna mieć miejsca zwłaszcza w sytuacji postanowień zabezpieczających, gdyż mają one szczególne znaczenie dla stron.

Z kolei nieuzasadniona zwłoka w rozpoznaniu sprawy przed Sądem Okręgowym w (...) wystąpiła między sporządzeniem zarządzenia z dnia 2 listopada 2015 r. a jego wykonaniem w dniu 23 grudnia 2015 r. Prawidłowe

doręczanie korespondencji stronom, przede wszystkim odpisów orzeczeń, jest obowiązkiem Sądu, zaniechanie w tym zakresie doprowadziło do nieuzasadnionej przewlekłości postępowania, którą w tej sytuacji należało stwierdzić.

Z kolei działania Sądu Rejonowego i Okręgowego w pozostałym okresie objętym skargą, nie noszą znamion przewlekłości postępowania.

Wobec zaistnienia okoliczności określonych w przepisie art. 12 ust. 4 ustawy, stwierdzić należało, że uzasadnionym jest przyznanie od Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego w (...) na rzecz skarżącego kwoty 2.000 zł oraz od Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w (...) na rzecz skarżącego kwoty 2.000 zł uznając, iż kwoty ta będą stanowiły adekwatną rekompensatę za zaistniałą w sprawie przewlekłość postępowania. W ocenie Sądu Apelacyjnego kwota 20.000 zł, jakiej żądała skarżący, jest znacznie wygórowana, biorąc pod uwagę przede wszystkim okres czasu w jakim została stwierdzona przewlekłość postępowania. Dalej idące żądania skarżącego jako nieuzasadnione zostały więc oddalone (art. 12 ust. 1 ustawy).

Na mocy art. 17 ust. 3 ustawy należało zwrócić skarżącemu T. B. uiszczoną przez niego opłatę od skargi w kwocie 100 zł.

SSA Aleksandra Janas SSA Tomasz Pidzik SSA Zofia Ko#aczyk